

Пояснювальна записка

до проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо спрощення організації та проведення процедур закупівель за рахунок коштів бюджетів місцевого самоврядування

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Закон України “Про публічні закупівлі” (далі – Закон) визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об’єднаних територіальних громад.

Визначення понять “головні розпорядники бюджетних коштів”, “розпорядник бюджетних коштів” та “одержувач бюджетних коштів” наведені у пунктах 18, 47 та 38 частини першої статті 2 Бюджетного Кодексу України відповідно. Так, розпорядник бюджетних коштів - бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов’язань, довгострокових зобов’язань за енергосервісом, середньострокових зобов’язань у сфері охорони здоров’я та здійснення витрат бюджету. Одержувач бюджетних коштів - суб’єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету.

При цьому, відповідно до статті 22 Бюджетного Кодексу України за обсягом наданих повноважень розпорядники бюджетних коштів поділяються на головних розпорядників бюджетних коштів та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня. Головними розпорядниками бюджетних коштів за бюджетними призначеннями, визначеними іншими рішеннями про місцеві бюджети, є виключно місцеві державні адміністрації, виконавчі органи та апарати місцевих рад, структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевих рад в особі їх керівників. Головні розпорядники коштів місцевих бюджетів визначаються рішенням про місцевий бюджет.

Головний розпорядник бюджетних коштів отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження в законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет); приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань. Крім того, розпорядник бюджетних коштів може уповноважити одержувача на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, та надати йому кошти бюджету (на безповоротній чи поворотній основі) в межах відповідних бюджетних асигнувань. У свою чергу, одержувач таких коштів використовує їх на підставі плану використання бюджетних коштів, що

містить розподіл бюджетних асигнувань, затверджених у кошторисі цього розпорядника бюджетних коштів.

Відповідно до статті 10 цього Кодексу наказом Міністерства фінансів України від 22.12.2011 року № 1691 затверджено Порядок формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів - автоматизованої системи збирання, накопичення, обліку та надання інформації про розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів. Зазначений реєстр розміщено на веб-сайті Державної казначейської служби України.

Згідно з пунктом 11 частини першої статті 1 Закону замовники - це суб'єкти, визначені згідно із статтею 2 цього Закону, які здійснюють закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до цього Закону. Частиною першою статті 2 Закону до замовників, які здійснюють закупівлі відповідно до цього Закону, належать у тому числі органи місцевого самоврядування, об'єднання територіальних громад, а також юридичні особи, які є підприємствами, установами, організаціями та їх об'єднання, які забезпечують потреби територіальної громади, якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі.

За даними Звіту Мінекономіки, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2020 рік, протягом звітного періоду найбільшим джерелом фінансування за сумою договорів є Державний бюджет України - понад 198 млрд грн (45,5%). Місцеві бюджети складають понад 117 млрд грн (26,91%) всього фінансування, власні бюджети (кошти від господарської діяльності підприємства) - більш ніж 98 млрд грн (22,66%). Місцевий бюджети – 14 276 організаторів, 127 028 процедур, очікувана вартість 131,857 млрд. гривень, 117,173 млрд. гривень – загальна сума договорів. Найбільша кількість організаторів 14 276 (72,53%) за джерелами фінансування сконцентрована у місцевих бюджетах, також вони є лідерами за кількістю процедур закупівель – 127 028 (44,73%). Загалом у 2020 році організатори публічних закупівель в Україні у 67,78 відс. випадків закуповували товари (2 400 838 договорів), частка послуг становила 26,21 відс. (928 289 договорів), робіт – 6,01 відс. (212 762 договори). Водночас частка конкурентних закупівель найвищою була при закупівлі робіт – 20,76 відс., товарів – 8,17 відс., послуг – 4,96 відсотка.

Органи місцевого самоврядування та міські територіальні громади для забезпечення соціальних потреб громади мають здійснювати закупівлю певних товарів, що забезпечують безперешкодне функціонування таких важливих об'єктів місцевих громад як освітні, медичні та соціальні заклади – школи, дитячі садочки, лікарні, амбулаторії, заклади які, надають послуги громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги тощо. Зокрема такі заклади потребують опалення та приготування їжі (електроенергія, теплова енергія, природний газ, вугілля та інші види твердого палива), продуктів харчування (для шкіл, шкіл-інтернатів,

дитячих садочків, лікарень, інтернатів, дитячих будинків, будинків дитини, будинків для літніх людей тощо), палива та мастильних матеріалів (для транспортних засобів для потреб функціонування установ та закладів охорони здоров'я, освіти та соціальної сфери, у тому числі шкільних автобусів). У разі відсутності таких товарів і послуг профільна діяльність таких закладів унеможлиблюється та органи місцевого самоврядування вимушені зупиняти їх роботу, що вкрай негативно впливає на життєдіяльність членів громади. Важливою складовою забезпечення потреб громад є також своєчасна підготовка кошторисною документації, необхідної для проведення поточного ремонту будівель та споруд, що перебувають у комунальній власності, насамперед соціальної сфери.

Порядок проведення таких закупівель регулюється Законом, яким передбачено, що якщо вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт - 1,5 мільйона гривень, публічні закупівлі здійснюються з використання електронної системи закупівель (система PROZORRO).

Також, цим Законом передбачена спрощена процедура закупівель з використанням електронної системи закупівель, якщо вартість товарів, робіт і послуг, що закуповуються, не перевищує 50 тисяч гривень. Крім того, якщо закупівля товарів здійснюється з використанням електронного каталогу, то придбання замовником товарів, робіт і послуг вартістю від 50 тис. грн. до 200 тис. грн. здійснюється без застосування порядку проведення спрощених закупівель.

Наразі існує нагальна потреба на законодавчому рівні усунути перешкоди оперативного виконання функцій з забезпечення задоволення потреб громад в отриманні життєво необхідних послуг за рахунок коштів місцевих бюджетів, у тому числі насамперед охорони здоров'я, освіти, соціальної сфери в частині застосування спрощених процедур закупівель. Це стосується також і необхідності збільшення порогу, з якого можна провадити спрощені процедури закупівель таких товарів, послуг, враховуючи також і ситуацію, яка склалась за наслідками коронавірусу та введення карантину.

2. Мета та завдання прийняття законопроекту

Розширення можливостей застосування спрощеної процедури закупівель за рахунок коштів бюджетів місцевого самоврядування насамперед та виключно для потреб функціонування установ та закладів охорони здоров'я, освіти та соціальної сфери.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом шляхом доповнення статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» новою частиною одинадцятою пропонується встановити,

що спрощені закупівлі застосуються у разі придбання замовником за рахунок коштів бюджетів місцевого самоврядування товарів, робіт і послуг, визначених цією частиною, вартість яких не перевищує 500 тисяч гривень, застосовуються процедури закупівлі, передбачені статтею 14 цього Закону.

До таких товарів, робіт і послуг відносяться:

паливних та мастильних матеріалів, природного газу, електричної та теплової енергії, вугілля та інших видів твердого палива виключно для потреб функціонування установ та закладів охорони здоров'я, освіти та соціальної сфери, що перебувають у комунальній власності, та у разі, якщо у замовника виникла нагальна потреба здійснити додаткову закупівлю на строк не більше 6 місяців. Цей абзац не застосовується у випадку, передбаченому статтею 40 цього Закону щодо укладення договору з постачальником «останньої надії» на постачання електричної енергії або природного газу;

харчових продуктів виключно для потреб функціонування установ та закладів охорони здоров'я, освіти та соціальної сфери, що перебувають у комунальній власності. При цьому, якщо було подано дві та більше пропозиції, перевага надається тому учаснику, який зареєстрований на території відповідної територіальної громади, за умови, що ціна за одиницю товару не перевищує 10 відсотків, порівняно з іншим учасником;

послуг з підвезення до закладів освіти та у зворотному порядку;

послуг з розробки проектно-кошторисної документації, необхідної для проведення поточного ремонту будівель та споруд, що перебувають у комунальній власності.

Задля узгодження норм цього Закону відповідні зміни пропонується внести до терміну «спрощена закупівля» в частині порогу її застосування у вище передбачених випадках - 500 тисяч гривень (пункт 28 частини першої статті 1 Закону України «Про публічні закупівлі»).

У зв'язку з цим, відповідно скоригований пункту 5 частини другої статті 4 Закону, яка регулює питання планування закупівель та інші передумови здійснення закупівель.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Правові відносини у вказаній сфері регулюються Законом України «Про публічні закупівлі».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація цього Закону не потребуватиме додаткових видатків із Державного бюджету України.

6. Прогноз впливу соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття відповідного Закону України

Реалізація запропонованих законопроектом новацій надасть можливість значно спростити застосування спрощеної процедури закупівель товарів, робіт та послуг за рахунок коштів бюджетів місцевого самоврядування насамперед та виключно для потреб функціонування установ та закладів охорони здоров'я, освіти та соціальної сфери.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Приходько Борис Вікторович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000021931004E7B8F00
Дійсний до: 29.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 411д9/1-2022/15878 від 20.01.2022

